

toplo piše o učiteljstvu, da smo siljeni oozoriti nanj naše tovariše in tovarišice. Da ustrezemo od več strani izraženi želji, priobčimo članek dobesedno v eni prihodnih številkih.

Izleti učnih zavodov. Obratno ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani dovoljuje učeči se mladini v spremstvu učiteljstva v svrhu izletov posebne izletniške vlake. Posebni vlak (odhod iz Ljubljane ob 5. uri 17 minut — povratek ob 23. uri 22 minut) se pripravi ako priglasijo šolska vodstva potom vloge, ki jo je nasloviti na obratno ravnateljstvo državnih železnic Ljubljana, Lincej, najmanj 5 do 8 dni prej — najmanj 400—500 izletnikov. — Učenci uživajo ugodnosti polovičnih vozniških cen! (Ljubljana-Vetrinj tja in nazaj 23 K). Po 2 (dva) učencev pod 10 leti pa imata pravico na 1 (eno) polovično vozovnico in na vsakih 5 (pet) učencev po 1 spremeljivalec uživa tudi polovično vozno ceno. Vsak voditelj takega šolskega transporta naj se pred odhodom vlaka zgleda pri osebni blagajni, da prejme in izpolni transportno prijavo, ki ga spremlja.

Zagrebsko ljudskošolsko učiteljstvo je prejelo prve dni tega meseca svoje plače po novem šolskem zakonu, med tem ko čaka ostale hrvatske učiteljstvo še danes, da se ga milostno spomni gospoda pri vladinem krmilu. Opozarjamo na današnji članek „Položaj hrvatskih učitelja“, ki nudi malo sliko bednih učiteljskih razmer v sosedni Hrvatski. Pač skrajni čas bi že bil, da bi se merodajni faktorji vsaj nekoliko zganili v prid bednemu učiteljstvu!

Treznostni dan na šolah v Jugoslaviji. Po nalogu ministrstva prosvete je bil dan 8. t. m. posvečen v naši kraljevini treznostni misli. Učiteljstvo ljudskih in srednjih šol, profesorji i. dr. so predavali tega dne o alkoholu in njegovih zlih posledicah na človeški organizem.

Iz Smartsko-rogaškega okraja. Težko operacijo sta prestala v zadnjem času tovariša Pustišek in Čulek. Oba se nahajata v celjski bolnišnici. — Dopust vsled bolezni ima tudi tov. Tilka Leckarjeva. — Vrli naš starosta Jože Dobnik, ki živi kot upokojenec na Ponikvi, boleha že dalje časa, ter je bilo njegovo stanje zelo opasno. — Vsem štirim želimo skorajšnjega krepkega zdravlja — sosedu Jožetu pa še dolg užitek trdo zasluženega pokoja! F. P.

Umrli je dne 15. aprila t. l. v Gomilicah pri Arnožu upokojeni nadučitelj in posestnik, Simon Srabotnik, po mučni bolezni v 73. letu svoje starosti. Rojen Pilšaničan, služboval je v Čadramu. Osredku, Smartnem pri Slovenigradu in 27 let v Sentjanžu pri Spodnjem Dravogradu. Bodi mu zemljica lahka!

Za ureditev šolstva na Hrvatskem. Poverjeništvu za prosveto in verstvo je izdalo okrožnice na šolske oblasti radi ustanovitve rednih selskih in pomožnih šol v krajih, kjer še take šole ne obstojajo. Okrožnica očrtava vse predpogoje, ki so potrebni za ustanovitev takih šol in glede nastavljanja učnega osebja.

Konkretalna pokojnina srotov umrlih učiteljicah se nekako čudno rešuje na višem šolskem svetu v Ljubljani, kjer posamezni referenti vsi krivdo in kompetenco zvrtačo drug na drugega. Ko pride čas, bomo zadevo natančneje pojasnili.

Prizadeti učitelji.

Društvo slovenskih leposlovcev s sedežem v Ljubljani se je pred kratkim ustanovilo. Namen društva je, da varuje in pospešuje gospodarske, socialne in kulturne interese svojih članov in s tem pomaga izboljševati njih življenjske razmere; da goji med njimi stanovsko vzajemnost ter jim obenem v potrebi nudi gmočno in moralno pomoč. Društvo je samo stanovsko in združuje vse slovenske leposlovce brez razlike političnih naziranj. Svoj namen hoče društvo doseči z vsemi zakonitimi sredstvi, ki morejo koristiti njegovim težnjam. V društveni odbor so bili na običnem zboru voljeni sledeči pisatelji: Predsednik: Anton Funtek; I. podpredsednik: Fran Ser. Finžgar; II. podpredsednik: dr. Alojz Kraigher; tajnik: Radivoj Peterlin-Petruška; blagajnik: dr. Fran Detela; knjižničar: Milan Pugelj; gospodar: Fran Albreht; odborniki: France Bevk, Vida Jerajeva, Oton Župančič. V nadzorstvo so bili izvoljeni pisatelji: Ante Debeljak, Cvetko Golar, Marija Kmetova, dr. Stanko Majcen in dr. Ivan Tavčar.

Odobrena šolska knjiga. Poverjeništvu za uk in bogočastje je odobrilo šolsko knjigo: „Računica za obče ljudske šole“. Zvezek 3. Višja stopnja. Sestavi A. Črničev. Društvo predelava izdaja. Cena 8 K 60 v. Izdala kr. zaloga šolskih knjig v Ljubljani 1920.

U inostranstvo odvedena dieca iz Srbije. U doba vojnih operacij te okupacijske Srbije odvedeno je mnogo djece iz Srbije u inostranstvo. Da se uzmognu ta dieca pronači i povratiti u domovinu, pozivaju se svi oni, koji što znadu o toj dieci, neka to lave Oblasnoj državnoj zaštiti.

djece i mladeži u Zagrebu, Kipni trg br. 9 I. kat.

Članarina in darila za Učiteljski konvikat za 1. 1920.: Janko Toman iz Moravč 20 K. — Učiteljski zbor pri Sv. Boltenku na Kogu 16 K. — Valentin Zavrl 10 K in Ernestina Oman 10 K, oba iz Begunj pri Lescab. — Josip in Katarina Kobal iz Grahoveca pri Cerkljici 20 K. — Božo Račič iz Adlešič povodom vselega dogodka v Adlešičih 20 K. — Mihael Debelak iz Smartna pri Litiji 100 K s pripomojo: „Ker več let nisem plačal udnine za konvikat, pošiljam teh 100 kron.“ Posnemajte ga! — Jakob Dimnik iz Ljubljane 100 K namesto venca na grob svojemu bratu. Skupaj K 296. Bog plati!

Neodrešena domovina.

— r Tornate, o profughi! Tržaška „Edinost“ je 22. aprila prinesla članek, s katerim obsoja vse begunce, ki so se izselili iz okupiranega ozemlja, češ, da ni bilo sile se jim izseliti, ker se uradništvu pod italijansko vlado prav dobro godi. To so izrabili italijanski listi v svojo pohvalo. Na to je prinesla „Edinost“ v številki 99. z dne 25. aprila pod gornjim naslovom sledeči članek:

„S tem, da smo rekli, da tisti, ki so se izselili, niso bili prisiljeni k temu, nikakor ni še rečeno, da bi tukaj plavali v mleku in medu, če bi bili ostali. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da je okrog 500 tistih naših razumnikov, ki so ostali na svojem mestu moralno plačevati svojo korajžo s tem, da so mesece in mesece morali prebiti v malarični Sardiniji, v strašnih veronskih trdnjavah in v mrzlih in nezdavnih tirolskih barakah! In še danes jih je mnogo, ki čakajo, da bi jim tukajšnja „liberalnost“ dovolila povrnitev v svoj domači kraj in na svoje službeno mesto. Drugi, ki so se povrnil, niso še danes sprejeti v službo. Naj navedemo kot primere: sodnika Rodiča iz Pazina, učitelja Tončiča iz Velikih Mun, več bednih goriških redarjev: če „Piccolo“ želi, mu podamo popolno listo.

Naj navedemo, da je tista proslavljena „liberalnost“ mnogim in mnogim deportirancem dovolila rešitev le pod pogojem, da odidejo v Jugoslavijo. Če „Piccolo“ želi, mu damo tudi imena. Naj navedemo nadalje, da je „liberalnost“ sicer dovolila nekaterim deportirancem povrnitev v zasedeno ozemlje, toda ne v prejšnje bivališče.

Naj navedemo nadalje, da se družinam deportirancev, ki so bili državni uslužbenci, ni izplačevala plača in da so še-le po neštetih prošnjah (v nekaterih slučajih po devetih mesecih) dobile le dve tretjini čiste plače. Med tem so lahko živele od zraka, oziroma od „liberalnosti“.

Naj navedemo, da so — ko internacije niso bile več v modi — uradniki kratkoma dobivali nalog, naj se v par dnevih izsele! Tako n. pr. v Pulj, v Voloskem in na Krku. Naj navedemo, da so bili uradniki jugoslovenske narodnosti premeščeni brez dijet v čisto italijanske kraje, med tem, ko so prišli na njih mesta italijanski uradniki z — dijeta! Če hoče „Piccolo“ imena, mu tudi poslužimo. Ugotovljeno bodi, da so naši uradniki, ki so bili poprej na vodilnih mestih in priznana naravnost izvrstni uradniki, danes podrejeni mladeničem brez vsake potrebne usposobljenosti! Dejstvo je, da ni danes niti enega slovenskega ali hrvatskega uradnika na zasedenem ozemlju, ki bi bil zadovoljen in ki bi lahko brez šikan izvrševal svojo službo in živel svoje mirno življenje! Dejstvo je tudi, da je bilo tudi pozneje mnogo naših uradnikov odpuščenih in da se še dandanes odpuščajo.

Naši uradniki, ki so se izselili, so vedeli, da jih čaka to, kar se je dogodilo njihovim tovarišem, ki so ostali. Radi tega so se umaknili.“

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

„Sokolč“, list za sokolski naraščaj bo izhajal tudi letos. Telesna vzgoja, s katero sta tesno zvezani tudi npravna in duševna, je pri nas še na zelo nizki stopnji, zato je dolžnost vseh zavednih činiteljev, da z vsemi močmi pospešujejo ta važen del splošne vzgoje. Morala, razrahljana po dolgotrajni vojni, se mora dvigniti v našem narodu, s tem delom pa je treba pričeti pri mladini. Telesna vzgoja pa nudi temelj trdnim značajem, moralnemu ljudstvu. Naš naraščaj, ki zapušča ljudsko šolo, njina pravega vodnika in učitelja, ki bi mu nudil navodila za pot v življenje. „Sokolč“ hoče biti tak voditelj in učitelj, ki hoče učiti in vzgajati našo mladino. Zato „Sokolč“ ne pozna politike. Svoje delo hoče posvetiti mladini do 18. leta brez razlike. — Naj torej ne bo šole, ki bi ne bila naročena na „Sokolč“. Priporočajte ga vsakomur in povsod! Pa tudi v vsako slovensko hišo naj prihaja „Sokolč“, ker je povsod potreben, da izpopolni to, česar mladina nujno potrebuje. — Letos izide 10 števil. Prva (dvojna) številka izide te dni. Na ogled jo pošljemo vsem šolskim vodstvom, da se seznanj z njo učiteljstvo. Priporočajte jo učencem višjih razredov, pa tudi šoli

odrasli mladini. Tudi v šolski knjižnici naj bo „Sokolč“. Kdor se ne namerava naročiti, naj vrne takoj list, da ga ne bomo smatrali naročnikom. Naročnina za vse leto znaša 24 K, za pol leta 12 K, ki se naj pošilja Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

„Ljubljanskega Zvona“ 3. številka je izšla s sledečo vsebino: Fr. Golar: Sveti Martin. — Ivo Sorli: Gospa Silvija. Dalje prihodnjic. — N. F. Preobražeski: „Od zarje do zarje“. — Milan Pabjančič: Zlatniki. (Konec.) — France Veber: Bergsonova teorija smešnega. — Marija Kmetova: Brez tal. (Dalje prihodnjic.) — Rad. Peterlin-Petruška: Romanca. — Ivan Zorec: Tonček in Ančka. (Konec prihodnjic.) — Alojz Gradnik: Na goriškem pokopališču. — Književna poročila: Oton Župančič: Mlada pota. (Miran Jarc.) — Novlji slovi. pisci. (J. A. G.) — Franjo Horvat-Kiš: Istarski puti. (Ivo Sorli.) — G. Petronij Arbiter: Pojedina pri Trimalhionu. (Dr. Pipenbacher.) — Avgust Strindberg: Ispovesti jednog ludaka. (Fran Albrecht.) — Naši prevodi. — Nove knjige. — Celoletna naročnina na „Ljubljanski Zvon“ znaša 70 K.

H. Podkrajšek: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Navodila za pripravo, 6 pol velike osmerke. Cena 12 K. Založila in izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1920. — Knjigo priporočamo najtopleje v nakup vsem učiteljem obrtno nadaljevalnih šol, mojstrom, pomočnikom, pomagacem in valencem vseh rokodelskih obrti tembolj, ker se v zadnjih letih ni vršil pouk na večini obrtno-nadaljevalnih šol.

Vaje na bračlj. Opora in izmena. Po Pexovi knjižnici priredil J. Bajželj. V Učiteljski tiskarni je izšla drobna 48 strani obsegajoča knjižica, katero je prelagatelj namenil v prvi vrsti vadiтелям kot navodilo pri vodstvu vrst v telovadnici. Lepo knjižico priporočamo vsem ljubiteljem telovadbe.

Proste vaje za člane in članice. Sestavil Stane Vidmar, načelnik Sokolskega Saveza SHS. Godbo zložil Janko Ravnik, prof. ljubljanskega konservatorija. V Ljubljani 1920. Natisnila Učit. tiskarna. Tudi to knjižico priporočamo v mnogobrojno naročitev. Ne sme biti vsakega telovadca, ki bi je ne imel v svoji knjižnici!

Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ je priredilo ob praznovanju petnajstletnega svojega obstoja dne 3. maja 1920 v veliki dvorani Uniona koncert s sodelovanjem orkestra kralj. opernega gledališča ljubljanskega, pomnoženega s člani orkestralnega društva „Glasbene Matice“, pod vodstvom kapelnika I. Brezovška.

Na vzporedni koncertu so bile tri daljše instrumentalne skladbe, šest mešanih zborov, dva ženska zbora s spremljevanjem klavirja in osmeroglasen mešan zbor s spremljevanjem orkestra — nedvomno pravec za en večer.

Vse orkestralne točke je izvajal orkester z znano eksaktnostjo. Poleg ljubke Dvojakove overture „V naravi“, ki živo karakterizuje življenje v prirodi, smo čuli mogočno zasnovano simfonično skladbo „Harold v Italiji“, ki v njej slavni francoski skladatelj H. Berlioz opisuje z značilno romantiko in fino instrumentacijo v štirih daljših stavekih doživljaje v Italiji. V simfoniji je nastopil kot solist na violi L. Černy, član opernega orkestra, ki molstersko obvladuje svoj instrument; je žal, da se je „viola-solo“ na nekaterih mestih izgubljal v oremočnih crescendih orkestra ter zato ni prihajal povsod do polne veljave. — Mladí skladatelj B. Perič se je predstavil javnosti kot jako nadarjen glasbenik v izborni in jako efektno instrumentiranem „Karnevalu“. — Vse te tri orkestralne točke so bile izvajane v Ljubljani prvokrat.

Pevski zbor „Ljubljanskega Zvona“ šteje nad 80 mladih, čilih pevcev in pevk z dobrim glasovnim materijalom. Nastopil je disciplinirano, sigurno in samozavestno ter pod spretnim vodstvom vztrajno marljivo pevovodje Zorka Prelovcova zapel mešane zборе: E. Adamičev „Večerna III.“, J. Pavčičev „Če rdeče rože zapade sneg“, E. Adamičev plesno pesem „Svatba na Poljani“ za osmeroglasen mešan zbor s spremljevanjem orkestra in jugoslovenske narodne pesmi: po O. Devovi harmonizaciji srbsko „Zar je morala doc“, slovenski „Oj, tam za goro“ in „Kosova gostilja“ ter po A. Andžlovi harmonizaciji hrvatsko „Prevarani zet“. Ženski zbor je zapel A. Lajovičev „Pesem“ in E. Adamičev „Kje si, dragi, da te ni?“ s treznim, pravilno umerjenim spremljevanjem klavirja. — Zbor je izvajal vse pesmi jako točno, le v nekaterih pesmih je bil tempo prepočasen (oba ženska zbora in srbska narodna), v hrvatski narodni pa odločno prehitel. Tudi enakomerno naraščanje in padanje vseh glasov je bilo prešibko izvedeno. Spretni in agilni dirigent Prelovec bo znal odstraniti tudi ta nedostatek. Društveni zbor je v tem koncertu dokazal svoj lep napredek ter mu na njem odkrito častitamo.

„Ljubljanski Zvon“ je v Ljubljani najdelavnejše pevsko društvo, ki vedno z veseljem sodeluje pri vseh narodnih prireditvah. Iz hvaležnosti mu je ga. dr. Tavčarjeva poklonila v imenu narodnega ženstva ljubljanskega med koncertnim vzporedom srebrn venec in trak, ki ga je s kratkim, jednatim nagovorom pripela na društveni prapor. Društveni predsednik dr. Svičelj se je s primernim odgovorom zahvalil za lepi dar. Svojo hvaležnost pa bi moralo izkazati društvu tudi ljubljansko narodnočutno občinstvo, s polnoštevilnim obiskom, da ne bi bilo skoraj polovica sedežev praznih pri lepo uspelem koncertu.

Listnica uredništva. Sotrudnikom in sotrudnicam: Ker nam je prostor našega lista po sklepu Upravnega odbora Zaveze odmerjen za enkrat le na štirih straneh, prošimo potrpljenja. Dopsi pridejo polagoma vsi na vrsto.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovenskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Učiteljskim društvom!

Za leto 1920 znaša Zavezina članarina 120 K. Članarina se plačuje potom domačega društva Zavezinemu blagajniku v Kranju. — Vse izpremembe (prirastek, izstop oz. preselitev) je javiti takoj vodstvu Zaveze v Ljubljani, preselitev in znesek vplačane članarine tudi novemu društvu. To društvo naj tudi takoj sporoči vodstvu novi prirastek s točnim naslovom in kje je bil prej včlanjen. — Kdor le more, naj odšteje takoj celoletno članarino. — Društvo je odgovorno za prijavljene člane. — Pojasnila o Zavezi daje strokovno tajništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna. — Liste reklamirajte takoj, ne pa šele po preteku več mesecev. — Popotnik izhaja četrtletno. — Za neorganizovane znaša Popotnikova naročnina 30 K, Učit. Tovariša 40 K in Zvončka 20 K.

Razpis.

Glasom sklepa seje upravnega odbora Zaveze z dne 1. aprila t. l. razpisuje podpisano vodstvo službo

urednika „Učiteljskega Tovariša“.

Prijave za to službo z navedbo zahtev glede plače je vložiti pri podpisnem vodstvu najpozneje do

20. maja 1920.

Službo bo nastopiti dne 1. junija 1920. Razume se, da velja glede službe enakopravnost učitelj- v in učiteljic. Kdor želi kakih posebnih informacij, naj povpraša pri vodstvu Zaveze.

Vodstvo Zaveze jugoslovenskega učiteljstva.

V Ljubljani, dne 2. maja 1920.

Predsednik: L. Jelenc.

Tajnik: Vil. Rus.

Št. 62/P.

Razpis službe.

Sv. Andraž v Leskovcu, š-strazredna ljudska šola, učiteljska služba v stalno nameščenje.

Redno opremljene prošnje do 31. majnika 1920 krajnemu šolskemu svetu v Sv. Andražu v Leskovcu.

Okrajni šolski svet ptujski. Ptuj, dne 3. majnika 1920.

Predsednik: Dr. Pirkmaier s. r.

Naši himni:

1. Lepa naša domovina.
2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naročila sprejema le Učiteljska tiskarna

Naš denarni zavod.

Gesto! Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani registrirana zadruga z omejenim jamstvom. Promet do 30. aprila 1920 K 163.082-01.

Hranilne vloge se obrestuj-jo po 4%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 1 K se ne odgovarja.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!